

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 17 ноември 2023 г.
(OR. en)

15620/23

Междуетноститутуционално досие:
2023/0405(NLE)

EDUC 452
JEUN 267
SPORT 56
SOC 803
EMPL 577
COMPET 1138
RECH 515

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	16 ноември 2023 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2023) 719 final
Относно:	Предложение за ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА „Европа в движение“ — възможности за образователна мобилност за всеки

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2023) 719 final.

Приложение: COM(2023) 719 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 8.11.2023 г.
COM(2023) 719 final

2023/0405 (NLE)

Предложение за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

„Европа в движение“ — възможности за образователна мобилност за всеки

(текст от значение за ЕИП)

{SWD(2023) 719 final} - {SWD(2023) 720 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Основания и цели на предложението**

„Ангажирам се Европейското пространство за образование да се превърне в реалност до 2025 г. Трябва да отстраним пречките пред ученето и да подобрим достъпа до качествено образование. Трябва да дадем възможност на учащите се да се прехвърлят по-лесно между образователните системи в различните държави. Нужно е също така да променим културата на образованието към учене през целия живот, което обогатява всички ни.“

Председателят Урсула фон дер Лайен, „Политически насоки“¹

Образователната мобилност се доказва като много полезен опит за хората, що се отнася до придобиването на знанията и уменията, необходими за личностното, образователното и професионалното развитие, както и за гражданската ангажираност и социалното приобщаване². Освен това организирането на образователна мобилност е мощен стимул за институциите за образование и обучение и за доставчиците на неформално и информално учене да повишат качеството на предлаганото от тях учене. В контекста на екологичния и цифровия преход, които изискват „революция на уменията“, образователната мобилност допринася за преодоляване на недостига на умения, ускорява развитието на уменията и изгражда усещане за силна гражданска принадлежност и разбиране на общите ценности в Европа и извън нея.

Съгласно настоящото предложение образователната мобилност означава физическо преместване в държава, различна от държавата на пребиваване, с цел учебна дейност, обучение или неформално или информално учене. Тя има широк обхват, който включва всички видове образователна мобилност и учащи и персонал във всички сектори на ученето през целия живот, включително училищното и висшето образование, професионалното образование и обучение, ученето за възрастни, както и образователната мобилност на младите хора, младежките работници и персонала в областта на образованието и грижите в ранна детска възраст, както и в областта на спорта. Тук също така е обхваната както образователната мобилност в рамките на ЕС, така и международната образователна мобилност към и от ЕС.

Предложената препоръка е ключов градивен елемент на европейското пространство за образование, където ученето не е възпрепятствано от граници и всеки има възможност да учи или да се обучава в чужбина. Тя ще укрепи необходимите рамкови условия, за да се осигури възможност за образователна мобилност за всеки и за да могат повече

¹ Политически насоки за следващата Комисия (2019—2024 г.) — „Съюз с по-големи амбиции: Моята програма за Европа“, [Политически насоки за следващата Комисия \(2019—2024 г.\) — „Съюз с по-големи амбиции: Моята програма за Европа“](#) [Европейска комисия (europa.eu)]

² Работен документ на службите на Комисията: Оценка на въздействието, придружаваща предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на „Еразъм“ — програма на Съюза в областта на образованието, обучението, младежта и спорта и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1288/2013, {COM(2018) 367 final} - {SEC(2018) 265 final} - {SWD(2018) 276 final}. Връзка: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018SC0277>

хора да се възползват от програмата „Еразъм+“³ и от други схеми за трансгранична образователна мобилност.

С предложената рамка на ЕС за образователна мобилност се актуализира препоръката на Съвета от 2011 г. „Младежта в движение — насърчаване на мобилността с учебна цел на младите хора“⁴, като нейният обхват се разширява от младите хора към учащите на всяка възраст и към преподавателите и персонала. Тази нова рамка за образователната мобилност обхваща и новите модели на учене, включително разпространението на цифрови инструменти за учене и комбинирано обучение, както и по-устойчива мобилност.

Това актуализиране беше обявено в Съобщението на Комисията относно постигането на европейското пространство за образование до 2025 г.⁵, за да се позволи на повече учащи и преподаватели да преодолеят препятствията и да се възползват от възможността за мобилност. В съобщението се определят следните ключови цели на актуализираната рамка — осигуряване на възможности за мобилност за много по-широк кръг от участници, насърчаване на екологична и цифрова мобилност и стимулиране на балансираната мобилност. В съобщението също така се подчертава, че международното сътрудничество в образованието и обучението, включително образователната мобилност, е от съществено значение за постигането на геополитическите приоритети на ЕС и целите за устойчиво развитие до 2030 г.

Настоящото предложение за политика за образователната мобилност е част от пакета за максимално увеличаване на потенциала на мобилността на талантите, заедно с препоръката на Комисията относно признаването на квалификациите на граждани на трети държави и законодателно предложение относно резерва на ЕС от таланти, с което ЕС се популяризира като привлекателна дестинация за талантите да учат, да се обучават и да работят.

Партньорствата в подкрепа на талантите имат за цел да засилят сътрудничеството между ЕС, държавите членки и държавите партньори, за да насърчат международната трудова мобилност и развитието на таланти по взаимноизгоден начин. Те осигуряват стабилна, съобразена с политиките и гъвкава структура, която може ефективно да насърчава сътрудничеството и в областта на образованието и обучението, включително по отношение на образователната мобилност както за учащите, така и за персонала. Те ще повишат обществената осведоменост и ще стимулират образователната мобилност от трети държави. Те също така ще подкрепят усилията за изграждане на ефективни системи за умения в трети държави и в същото време ще допринесат за работната сила на ЕС в приоритетните сектори за екологичния и цифровия преход.

Образователната мобилност на студенти от трети държави може да допринесе и за по-бързото признаване на техните квалификации при навлизането им на пазара на труда в ЕС. Тя би могла да спомогне за преодоляване на несъответствието между квалификациите, придобити в трети държави, и европейските изисквания, като осигури на участниците удостоверения за микроквалификации, академични справки и други подкрепящи документи, които могат да помогнат на оценителите на квалификациите бързо и точно да оценят тяхната квалификация. Тя също така ще осигури информация за съответните езикови компетентности, културна приспособимост и използване на

³ Регламент (ЕС) 2021/817 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на програма „Еразъм+“ (ОВ L 189, 28.5.2021 г.).

⁴ ОВ C 199/1, 7.7.2011 г.

⁵ COM(2020) 625 final.

европейските образователни стандарти, което може да улесни по-нататъшното валидиране на резултатите от обучението им.

Освен това образователната мобилност, по-специално обменът, включително компонентите за учене в процеса на работа, с които на участниците се осигурява опит на пазара на труда, може да послужи като отправна точка хората да обмислят връщане в ЕС и търсене на възможности за работа. Като последващо действие във връзка с препоръката на Съвета от 2017 г. относно проследяването на дипломираните лица⁶, разработването на инструменти и методи за обмен на съпоставимо обучение и свързана с работата информация относно мобилните дипломирани лица (които се преместват в друга държава от ЕС с цел обучение или работа) представлява приоритет в рамките на дейностите, извършвани от Европейската мрежа за проследяване на дипломираните лица, като например проучването Eurograduate от 2022 г.

- **Предизвикателства, към които ще бъде насочена предложената препоръка**

Въпреки че след препоръката на Съвета „Младежта в движение“ от 2011 г. е постигнато много в областта на образователната мобилност, данните показват, че е необходимо да се направи повече, за да се предложат възможности за образователна мобилност за всеки, и по-специално за хората с по-малко възможности⁷.

Проучването „Евробарометър“ от 2022 г. относно младежта и демокрацията в Европейската година на младежта⁸ показва, че едва 15 % от респондентите са участвали в учене, обучение или чиракуване в друга държава от ЕС. В същото проучване се подчертава също така, че според младите хора подобряването на образованието и обучението, включително свободното движение на студенти, чираци и ученици, е сред трите най-важни области за Европейската година на младежта 2022 г. Според проучването „Евробарометър“ от 2023 г. относно интеграцията на младите хора на пазара на труда със специален акцент върху стажовете 21 % от младите респонденти са провели поне един от стажовете си в друга държава от ЕС; посочените основни пречки пред достъпа до трансгранични стажове са липсата на финансови средства и на информация за тези възможности.

През 2023 г. в Индекса на мобилността⁹ са установени добри резултати в повечето области по препоръката от 2011 г. Положението обаче не е еднакво за отделните държави членки. Системната подкрепа за участието на учащи в неравносложно

⁶ ОВ С 423/1 от 9.12.2017 г.

⁷ В съответствие с Регламент (ЕС) 2021/817 за създаването на „Еразъм+“ и за целите на настоящото предложение за политика „хора с по-малко възможности“ означава лица, които срещат трудности, които им пречат да имат ефективен достъп до възможности за образователна мобилност поради причини от икономическо, социално, културно, географско или здравословно естество или свързани с мигрантския им произход, или увреждания и образователни затруднения, или поради всякакви други причини, включително такива, които могат да доведат до дискриминация съгласно член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

⁸ Проучвания „Евробарометър“: Младежта и демокрацията в Европейската година на младежта — май 2022 г.; Интеграция на младите хора на пазара на труда със специален акцент върху стажовете — април 2023 г.

⁹ Индексът на мобилността започна да функционира през 2016 г. с цел наблюдение на изпълнението на препоръката на Съвета от 2011 г. в областта на висшето образование и на първоначалното професионално образование и обучение. Връзка: <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/mobility-scoreboard>.

положение¹⁰ в образователната мобилност е установена като областта, в която има най-голяма нужда от по-нататъшен напредък.

Пандемията от COVID-19 наруши по безпрецедентен начин образованието, обучението и ученето в процеса на работа. Тя оказва отрицателно въздействие както върху физическата мобилност, така и върху психическото и физическото здраве на учащите и персонала¹¹. Пандемията също така разкри дълбоки неравенства по отношение на достъпа до онлайн възможности, включително образователни дейности, за децата¹². В същото време това доведе до бързото развитие на нови модели на мобилност с учебна цел, като например смесена мобилност и виртуален обмен. Секторът на младежката работа също беше силно засегнат, както се посочва в Доклада за младежта в ЕС за 2021 г., а пандемията засили необходимостта от ресурси, включително за младежка работа онлайн, в подкрепа на образователната мобилност, развитието, ангажираността и здравето на младите хора.

В събраните данни, включително проучването, възложено от Комисията „Подкрепа за образователната мобилност: напредък, пречки и бъдещи действия“¹³, резултатът от поканата за предоставяне на данни и обществената консултация, бяха открити основните препятствия пред образователната мобилност, включително финансови и социални ограничения, липса на информация и насоки, езикови бариери и пречки пред достъпността, както и административни пречки. Друго важно препятствие пред мобилността е ограничената степен на автоматично признаване на квалификациите и резултатите от периоди на обучение в чужбина, тъй като процедурите за признаване често са бавни, информацията не е леснодостъпна и те са оставени на преценката на отделните институции.

През 2022 г. на Конференцията за бъдещето на Европа европейските граждани подчертаха в своите предложения относно бъдещите политики необходимостта ЕС и неговите държави членки да насърчават възможностите за мобилност: „да насърчават европейския обмен в различни области, както физически, така и цифрово, включително образователен обмен, туининг, пътуване и професионална мобилност (включително за учители и местни политици на изборна длъжност)“ и „до 2025 г. да създадат приобщаващо европейско пространство за образование, в рамките на което всички граждани да имат равен достъп до качествено образование и учене през целия живот, включително тези в селските и отдалечените райони“¹⁴. Според препоръките този обмен следва да бъде достъпен във всички държави членки за всички, независимо от тяхната възраст, образователно равнище, произход и финансови средства. В

¹⁰ В препоръката на Съвета от 2011 г. учащите в неравностойно положение се описват като хора, които може да са лишени от възможности за образователна мобилност.

¹¹ Обзор на образованието и обучението за 2021 г. Връзка: <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2021/bg/>

¹² How families handled emergency remote schooling during the COVID-19 lockdown in spring 2020 (По какъв начин семействата са се справили с дистанционното обучение във връзка с извънредната ситуация по време на случаите на локдаун поради COVID-19 през пролетта на 2020 г.), 2020 г., JRC и Евростат. Проучване за използването на ИКТ в домакинствата и от физическите лица [isoc_i, ci_in_h], 2019 г.

¹³ Платформа за публикации на ЕС, връзка: <https://op.europa.eu>

¹⁴ В рамките на Конференцията за бъдещето на Европа 800 произволно избрани граждани се събраха през 2021—2022 г., за да дадат препоръки относно бъдещите политики https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_bg#final-reports-and-proposals

предложенията също така се призовава да се укрепят съществуващите програми на ЕС за мобилност и да се гарантира по-разнообразно участие в тях. В една от препоръките изрично се насърчава ЕС да включи спортни дейности в програмите за обмен и мобилност на равнище ЕС.

През 2023 г. Европейският граждански панел относно мобилността с учебна цел представи 21 препоръки¹⁵ относно осигуряването на по-широко и разнообразно участие в програмата „Еразъм+“ и в други схеми за образователна мобилност. Препоръките бяха съсредоточени върху целенасоченото предоставяне на информация, приобщаването на лица от всяка възраст и произход, значението на многоезичието, образователната мобилност на служителите и други аспекти на образователната мобилност, включително признаването на ролята на преподавателите за организирането на образователна мобилност и по-екологосъобразна мобилност.

Образователната мобилност има потенциала да намали недостига на умения чрез подобряване на пригодността за заетост на участниците, развиване на техните трансверсални компетентности и допринасяне за по-добро съответствие на уменията. Освен това привлекателността на дадена дестинация за образователна мобилност може на свой ред да увеличи достъпа на местните работодатели до работна сила. Понастоящем три четвърти (74 %) от МСП в Европа заявяват, че в момента са изправени пред недостиг на умения за поне една длъжност в своето предприятие. Освен това в проучването почти 4 от всеки 5 дружества посочват, че като цяло за тях е трудно да намерят работници с подходящи умения, а повече от половината от тях (53 %) срещат трудности при задържането на квалифицирани работници¹⁶.

• Цели на предложението

Настоящото предложение за политика има за цел да увеличи възможностите за образователна мобилност за всеки чрез действия на държавите членки и на Комисията. Неговата амбиция е постепенно да се премине към превръщане на образователната мобилност в европейското пространство за образование в правило, а не в изключение.

За да насърчи образователната мобилност и да я направи по-приобщаваща, Комисията предлага да определи и да работи за постигането до 2030 г. на нови цели на равнище ЕС:

— Във висшето образование делът на дипломираните лица, участвали в образователна мобилност, следва да бъде най-малко 25 %.

— В професионалното образование и обучение делът на учащите в професионалното образование и обучение, които се възползват от образователна мобилност в чужбина, следва да бъде най-малко 15 %.

¹⁵ В рамките на европейския граждански панел относно мобилността с учебна цел 150 произволно избрани граждани от различни възрастови групи и среди се включиха в обсъжданията през март и април 2023 г. Връзка към заключителните препоръки: https://citizens.ec.europa.eu/learning-mobility-panel_bg

¹⁶ Експресно проучване „Евробарометър“ № FL529: Европейска година на уменията — Недостиг на умения и стратегии за набиране и задържане на персонал в малките и средните предприятия; връзка: https://data.europa.eu/data/datasets/s2994_fl529_eng?locale=bg

— Във всички системи на образование и обучение, младежта и спорта хората с по-малко възможности следва да представляват най-малко 20 % от всички учащи, които се възползват от образователна мобилност в чужбина.

Предложението също така има за цел да даде конкретен тласък на образователната мобилност за преподавателите и чираците чрез специални рамки на политиката, както е посочено в приложенията. Преподавателите, участвали в образователна мобилност, са важни модели за подражание за учащите и ключови организатори на образователната мобилност в училищата. За самите преподаватели образователната мобилност може да донесе значителни ползи, свързани с културния, когнитивния и личния учебен опит, в допълнение към знанията и уменията за насърчаване на обмена на добри практики. Възможностите за образователна мобилност също така увеличават привлекателността на преподавателската професия и могат да спомогнат за привличането и задържането на преподаватели в училищата. Повишената мобилност на чираците ще спомогне за преодоляване на недостига на умения, за подкрепа на екологичния и цифровия преход и за повишаване на пригодността за заетост на младите хора. Чираците са изправени пред специфичен набор от пречки, като например сложността на правните задължения, свързани със статута на чиракуващите, младата възраст на самите чираци, разнообразието на националните схеми за чиракуване и учебните програми, които трябва да се спазват по време на обмена в рамките на мобилността, и нежеланието на работодателите да участват в образователна мобилност поради риска от загуба на производителност. Препоръката има за цел да осигури съгласувана рамка относно политиката, която да включва предложения за краткосрочни поэтапни промени и елементи на всеобхватна дългосрочна стратегия.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Предложението се основава на действащите разпоредби на политиката, които осигуряват възможност за образователна мобилност и я подкрепят, и ги допълва. Най-важните от тях са, както следва:

Резолюцията на Съвета от 18 февруари 2021 г. относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и откъд от него (2021—2030 г.)¹⁷, сред чиито стратегически приоритети е включено превръщането на ученето през целия живот и мобилността в реалност за всички. В резолюцията на Съвета от 16 май 2023 г. относно Европейското пространство за образование: поглед към 2025 г. и след това¹⁸ се набляга на факта, че установяването и премахването на оставащите пречки пред образователната и преподавателската мобилност са от ключово значение за цялостното изграждане на европейско пространство за образование.

В първия принцип на Европейския стълб на социалните права¹⁹ е посочено, че всеки има право на качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда в рамките на целия Европейски съюз.

¹⁷ ОВ С 66, 26.2.2021 г., стр. 1—21.

¹⁸ ОВ С 185, 26. 5.2023 г., стр. 35—38.

¹⁹ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/bg/>

Европейската година на уменията²⁰, която започна на 9 май 2023 г. и продължава до 8 май 2024 г., има за цел да се насърчат политиките и инвестициите в областта на уменията, така че да се постигне съответствие между стремежите, нуждите и набора от умения на хората, включително уменията, придобити по време на мобилността, и нуждите и възможностите на пазара на труда.

В стратегията на Европейския съюз за младежта за периода 2019—2027 г.²¹ се подчертава колко е важна образователната мобилност, за да разполагат младите хора с възможности за обмен на опит, сътрудничество, културно и гражданско действие в европейски контекст. В резолюцията на Съвета относно рамката за създаване на Европейска програма за младежката работа²² се призовава за утвърждаване на европейското измерение на младежката работа чрез трансграничен и транснационален обмен, сътрудничество, межкултурно и партньорско учене.

В препоръката на Съвета от 20 декември 2012 г. относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене²³ и Европейските насоки от 2023 г. относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене²⁴ се подчертава, че валидирането на резултатите от ученето, придобити чрез неформално и самостоятелно учене, може да играе важна роля за повишаване на пригодността за заетост и на образователната мобилност, особено при хората в социално и икономически неравностойно положение или при нискоквалифицираните.

Препоръката на Съвета от 10 март 2014 г. относно рамка за качество на стажовете²⁵ обхваща стажовете извън формалното образование и обучение, включително трансграничните стажове. Понастоящем Комисията работи по актуализирането на тази рамка.

Препоръката на Съвета от 22 май 2017 г. относно Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот²⁶ включва сред по-общите си цели повишаване на мобилността и социалната интеграция на работещите и учещите.

В препоръката на Съвета от 15 март 2018 г. относно Европейска рамка за качествено и ефективно чиракуване²⁷ се определят 14 критерия за насърчаване на общо разбиране на националните системи за чиракуване, което е ключов фактор за увеличаване на взаимното доверие и улесняване на транснационалната мобилност на чираците. В препоръката се посочва, че транснационалната мобилност на чираците, или на работното място, или в институциите за образование и обучение, следва постепенно да бъде насърчавана като съставна част на свързаната с чиракуването квалификация.

²⁰ https://year-of-skills.europa.eu/index_bg

²¹ Резолюция на Съвета на Европейския съюз и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта: стратегия на Европейския съюз за младежта за периода 2019—2027 г. (ОВ С 456, 18.12.2018 г., стр. 1—22).

²² ОВ С 415, 1.12.2020 г., стр. 1—8.

²³ [ОВ С 398, 22.12.2012 г., стр. 1—5.](#)

²⁴ Европейски център за развитие на професионалното обучение (Cedefop), 2023 г. Европейски насоки за валидиране на неформалното и самостоятелното учене. Люксембург: Служба за публикации. Референтни серии на Cedefop; № 124. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/389827>

²⁵ ОВ С 88, 27.3.2014 г., стр. 1—4.

²⁶ [ОВ С 189, 15.6.2017 г., стр. 15—28.](#)

²⁷ [ОВ С 153, 2.5.2018 г., стр. 1—6.](#)

Мобилността на чираците се насърчава и от Европейския алианс за професионална подготовка.

С решението за Европас от 18 април 2018 г. се установява европейска рамка за подпомагане на прозрачността и разбирането на уменията и квалификациите, придобити в среда на формално, неформално и информално учене, включително чрез мобилност, посредством онлайн платформа, предлагаща онлайн инструменти и информация относно службите, предлагащи професионално ориентиране в областта на транснационалната образователна мобилност и в управлението на професионалното развитие.

В препоръката на Съвета от 26 ноември 2018 г. относно насърчаването на автоматичното взаимно признаване на квалификациите за висше образование и за завършен гимназиален етап на средно образование и квалификациите по обучение и на резултатите от периоди на учене в чужбина²⁸ се подчертава значението на признаването на европейските квалификации и периодите на учене в чужбина за висше образование и за завършен гимназиален етап на средно образование без отделна процедура по признаване. В доклада за изпълнението²⁹, както и в свързаните заключения на Съвета, приети на 26 май 2023 г.³⁰, се подчертава, че са необходими значителни допълнителни усилия, за да се превърне автоматичното признаване в реалност в ЕС.

Препоръката на Съвета от 22 май 2019 г. относно всеобхватен подход към преподаването и изучаването на езици³¹ е насочена към подобряване на изучаването на езици от ранна възраст и изграждане на „езикова осъзнатост“ в училищата и институциите за професионално образование и обучение, така че повече млади хора да владеят поне два други езика освен майчиния.

В съобщението на Комисията от 30 септември 2020 г. относно постигането на европейското пространство за образование до 2025 г.³² се подчертава, че програмите за обмен на Съюза и международното сътрудничество в областта на образованието са допринесли за образа на Европа като привлекателна дестинация и са дали тласък на иновациите и създаването на работни места.

С препоръката на Съвета от 24 ноември 2020 г. относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост³³ е въведена нова цел на равнище ЕС — 8 % от учащите се в сферата на професионалното образование и обучение да се възползват от образователна мобилност в чужбина до 2025 г. В препоръката се подчертава значението на възможностите за мобилност за учащите се и служителите в сектора на ПОО, както и за организациите като важен начин за прилагане на практика на стратегиите за интернационализация. В Декларацията от Оснабрюк³⁴, одобрена от министрите,

²⁸ [ОВ С 444, 10.12.2018 г., стр. 1—8.](#)

²⁹ [COM/2023/91 final](#)

³⁰ [ОВ С 185, 26.5.2023 г., стр. 44—50.](#)

³¹ [ОВ С 189, 5.6.2019 г., стр. 15—22.](#)

³² [COM\(2020\) 625 final.](#)

³³ [ОВ С 417, 2.12.2020 г., стр. 1—16.](#)

³⁴ Декларация от Оснабрюк относно професионалното образование и обучение като фактор за възстановяване и справедлив преход към цифрова и екологична икономика, одобрена на 30 ноември 2020 г. Връзка: <https://www.cedefop.europa.eu/bg/content/osnabruck-declaration-2020-vocational-education-and-training-enabler-recovery-and-just-transitions>

отговарящи за ПОО, европейските социални партньори и Комисията, към националните органи се отправя призив да подкрепят и улесняват мобилността на учащите се в сферата на ПОО и възрастните, включително чираците.

Програмата за Западните Балкани в областта на иновациите, научните изследвания, образованието, културата, младежта и спорта — всеобхватна, дългосрочна стратегия за сътрудничество на ЕС и Западните Балкани, стартирана на срещата на върха ЕС — Западни Балкани в Бърдо на 6 октомври 2021 г., включва цел за подобряване на образователната мобилност.

Европейската стратегия за университетите³⁵ от 18 януари 2022 г. включва цели за разработване на Европейска система за осигуряване на качество и признаване на квалификации, за да се насърчи автоматичното признаване на квалификациите в цяла Европа и да се подкрепи прозрачно и справедливо признаване на квалификации от трети държави, включително тези на бежанци, чрез мрежата от центрове за академично признаване³⁶ и инструментите на ЕС за прозрачност — Европейската квалификационна рамка и европейските цифрови удостоверения за учене.

В препоръката на Съвета от 5 април 2022 г. относно изграждане на мостове за ефективно европейско сътрудничество в областта на висшето образование се предвижда засилване на системното и дългосрочно транснационално сътрудничество на институционално равнище, включително чрез разработването на знак за съвместна европейска академична степен и инструменти за институционализирано сътрудничество, като например възможен европейски правен статут на алианси на висши училища.

В заключенията на Съвета от 5 април 2022 г. относно повишаването на мобилността на учителите и обучителите³⁷ се призовава за насърчаване и разширяване на мобилността на учителите и обучителите, за да може тя да се превърне в обичайна практика в тяхното обучение и професионално развитие. Академиите за учители по програмата „Еразъм+“, които получават подкрепа по линия на програмата „Еразъм+“ за периода 2021—2027 г., също така тестват нови мерки в подкрепа на мобилността на учителите и за осигуряване на възможност за взаимно обучение между учителите и обучителите на учители чрез транснационални мрежи, общности на практикуващи специалисти и съвместни програми между институциите за обучение на учители.

Препоръката на Съвета от 5 април 2022 г. относно мобилността на младите доброволци в Европейския съюз³⁸ има за цел да улесни транснационалната младежка доброволческа дейност в Съюза и да повиши нейното качество. В нея се подчертава колко са важни приобщаващият характер, качеството, признаването и устойчивостта на транснационалното младежко доброволчество.

³⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно европейска стратегия за университетите ([COM\(2022\) 16 final](#)).

³⁶ Съвместната мрежа на Европейската мрежа от национални информационни центрове в европейските регионални и национални информационни центрове за академично признаване в Европейския съюз (ENIC-NARIC).

³⁷ [ОВ С 167, 21.4.2022 г., стр. 2—8.](#)

³⁸ [ОВ С 157, 11.4.2022 г., стр. 1—9.](#)

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Образователната мобилност, подпомагана на равнището на ЕС, е свързана с други съответни области на политиката, като образование и обучение, заетост, гражданство и демократично участие, социално приобщаване, недискриминация, законна миграция и интеграция, изучаване на езици, творчество и култура, действия в областта на климата и цифровизация.

Освен че допринася за осъществяването на европейското пространство за образование, предложението подпомага изпълнението на Европейската програма за умения, която има за цел да се преодолеят несъответствията между уменията и изискванията на пазара на труда и да се насърчи повишаването на квалификацията и преквалификацията, както и на Стратегията на ЕС за правата на детето, в която се признава правото на децата да получат възможно най-добрия старт в живота и да развият своя пълен потенциал и се призовава за повече усилия за гарантиране на приобщаващо, несегрегирано и качествено образование³⁹. То също така подкрепя плана за действие в областта на цифровото образование, чиято цел е потенциалът на цифровите технологии да се оползотвори за учене и преподаване. В първия принцип на Европейския стълб на социалните права⁴⁰ е посочено, че всеки има право на достъп до качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда в рамките на целия Европейски съюз. Предложението също така е приведено в съответствие с политиките и инициативите на ЕС, насочени към насърчаване на мобилността, например Европейската програма за умения, и тези, които насърчават многоезичието и межкултурния диалог, включително стратегията на ЕС за многоезичието. Като насърчава образователната мобилност, предложението окуражава хората да развият своите езикови умения, културна осведоменост и межкултурни компетентности.

Образователната мобилност получава подкрепа по линия на множество програми и инструменти на ЕС, по-специално:

- програмата „Еразъм+“ предлага възможности за транснационална и международна образователна мобилност за учащи на всяка възраст, персонал в областта на образованието и обучението, младежки работници и различни дейности за младежко участие;
- Европейският корпус за солидарност предлага на младите хора възможности да участват в доброволчески дейности и дейности за солидарност в целия ЕС и извън него, както и в дейности, свързани с хуманитарната помощ в световен мащаб;
- Европейският социален фонд плюс (ЕСФ+) и Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) подкрепят държавите членки и регионите в техните усилия да гарантират равен достъп до приобщаващо несегрегирано образование, обучение и развитие на умения от образованието в ранна детска

³⁹ COM(2021) 142 final. В Стратегията на ЕС за правата на детето се подчертава, че над 22 % от децата в ЕС са изложени на риск от бедност и социално изключване, а около 10 % от младите хора в ЕС преждевременно напускат училище.

⁴⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32017C1213%2801%29>

възраст до висшето образование. Като насърчават общото и професионалното образование и обучение, както и образованието и обучението на възрастни, тези фондове също така спомагат за улесняване на достъпността и приобщаването на хората с увреждания, като осигуряват възможност за образователна мобилност за всички. Инициативата ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve — стреми се, учи, овладей, постигай) се финансира от Европейския социален фонд плюс и има за цел да помогне на младите хора в неравностойно положение, незаети с работа, учене или обучение (NEET), да се интегрират в обществото чрез улесняване на връщането им към образование, обучение или заетост. Инициативата предлага на участниците професионален опит от 2 до 6 месеца в друга държава членка като част от цялостен проектен цикъл, който включва обучение, наставничество и консултиране.

- Програмата Interreg е насочена към граничните пречки, включително пред образователната мобилност, и предоставя на националните и регионалните органи, както и на институциите за образование и обучение, възможността да си сътрудничат за развитието на умения, по-специално на младите хора.
- Инструментът за техническа подкрепа предлага на държавите членки при поискване специфични за конкретния случай експертни познания за реформиране и засилване на образователната мобилност, по-специално чрез водещи инициативи, съсредоточени върху привличането на таланти, образованието и уменията на младите хора. Освен това водещата инициатива „Обмен на сътрудничество в областта на публичната администрация“ (PASE) насърчава сътрудничеството и трансграничния обмен на държавни служители между държавите членки с цел укрепване на техните умения и административен капацитет, включително в областта на образованието.
- В Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа, образователната мобилност между ЕС и държавите партньори е определена като един от основните начини за изкореняване на бедността, борба с неравенствата и дискриминацията и насърчаване на човешкото развитие.
- В Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП III) се посочва, че съгласно регламента се осигуряват възможности за предоставяне на принос към социално-икономическото развитие на държавите в процес на присъединяване към ЕС, със специален акцент върху младежта.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Предложената препоръка на Съвета се основава на членове 165 и 166 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Съгласно член 165, параграф 1 от ДФЕС Съюзът „допринася за развитието на качествено образование чрез насърчаване на сътрудничеството между държавите членки и, ако е необходимо, чрез подпомагане и допълване на техните действия, като

напълно зачита отговорностите на държавите членки за съдържанието на учебния процес и организацията на образователните системи“.

Целта на действието на Съюза съгласно член 165, параграф 2, второ, трето, пето и шесто тире от ДФЕС е:

- насърчаване на мобилността на студенти и преподаватели, наред с другото чрез стимулиране на академичното признаване на дипломи и срокове на обучение;
- насърчаване на сътрудничеството между образователните институции;
- насърчаване на развитието на младежкия обмен и обмена на социално-образователни инструктори и насърчаване на участието на младите хора в демократичния живот на Европа;
- насърчаване на развитието на дистанционното образование.

Член 165, параграф 4, второ тире от ДФЕС предвижда, че за да се допринесе за постигането на целите, посочени в настоящия член, Съветът, по предложение на Комисията, приема препоръки.

Съгласно член 166, параграф 1 от ДФЕС ЕС провежда политика на професионално обучение, за да подкрепя и допълва действията на държавите членки, като напълно зачита отговорностите на държавите членки относно съдържанието и организацията на професионалното обучение.

Целта на действието на Съюза съгласно член 166, параграф 2, трето тире от ДФЕС е:

- „да улеснява достъпа до професионалното обучение и да благоприятства мобилността на инструкторите и на обучаваните лица и най-вече на младите хора“.

Последната част от член 166, параграф 4 от ДФЕС предвижда, че за да се допринесе за постигането на целите, посочени в настоящия член, Съветът приема препоръки по предложение на Комисията.

Инициативата не предвижда разширяване на регулаторните правомощия на ЕС, нито обвързващи ангажименти за държавите членки. Държавите членки решават, съгласно националните особености, как да прилагат настоящата препоръка на Съвета.

• **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност, предвиден в член 5, параграф 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС).

В съответствие съответно с член 165, параграф 1 и член 166, параграф 1 държавите членки отговарят изцяло за съдържанието на учебния процес и организацията на своите системи на образование и професионално обучение. Същевременно данните показват, че те са изправени пред редица общи проблеми, свързани с резултатите в сферата на образованието и благополучието в училище.

Настоящата препоръка на Съвета е изцяло съобразена с отговорностите на държавите членки за съдържанието на учебния процес и организацията на системите на образование и професионално обучение, както и с тяхното културно и езиково многообразие. Същевременно препоръката ще отразява допълващата и подкрепяща роля на ЕС и доброволния характер на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението. В контекста на европейското пространство за образование инициативата ще подкрепя усилията на държавите членки, насочени към разработването и прилагането на политики и механизми, които са подходящи за техните национални системи и структури.

Инициативата не предлага разширяване на регулаторните правомощия на ЕС или обвързващи ангажименти за държавите членки в съответствие с член 165, параграф 4 и член 166, параграф 4, които изключват хармонизирането на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите членки съответно в областта на образованието и професионалното обучение. Нейната европейска добавена стойност се състои главно в способността на ЕС да мобилизира политически ангажимент на национално равнище и да подкрепя системите на образование и обучение чрез насоки на политиката, общи инструменти и средства („Еразъм+“, Механизма за възстановяване и устойчивост, Европейския социален фонд+, Европейския фонд за регионално развитие, програмата „Цифрова Европа“, „Хоризонт Европа“, Инструмента за техническа подкрепа, фонда „Убежище, миграция и интеграция“) при пълно спазване на принципа на субсидиарност.

- **Пропорционалност**

Настоящото предложение е съобразено с принципа на пропорционалност, формулиран в член 5, параграф 4 от ДЕС.

Нито съдържанието, нито форматът на настоящата предложена препоръка на Съвета не надвишават необходимото за постигане на нейните цели. Ангажиментите, които държавите членки ще поемат, са доброволни и всяка държава членка е свободна да реши кой подход да възприеме.

- **Избор на инструмент**

За да се допринесе за постигането на целите, посочени в членове 165 и 166 от ДФЕС, в Договора се предвижда Съветът да приема препоръки по предложение на Комисията.

Препоръката на Съвета е подходящ инструмент в областта на образованието и обучението в случаите, когато ЕС има допълваща компетентност, който често се използва за действие на равнището на ЕС в тези области. Като правен инструмент препоръката изпраща сигнал за ангажимента на държавите членки към мерките, предвидени в нея, и предлага по-стабилна политическа основа за сътрудничество в тази област, като в същото време напълно се зачита компетентността на държавите членки в сферата на образованието и обучението.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Индексът на мобилността беше създаден в рамките на последващо действие във връзка с препоръката на Съвета „Младежта в движение“ от 2011 г., като осигурява рамка за наблюдение на напредъка, постигнат от европейските държави в подкрепа на образователната мобилност. Той съдържа набор от показатели в областта на висшето образование и първоначалното професионално образование и обучение. Предложението се основава на качествени данни за образователната мобилност, осигурени от Индекса на мобилността.

- **Консултации със заинтересованите страни и събиране на експертни становища**

Предложението се изготвя въз основа на информация, събрана по време на обширен процес на консултации. Той включва:

- открита обществена консултация относно новата инициатива с продължителност 12 седмици — от 8 февруари до 3 май 2023 г.;
- европейски граждански панел по въпросите на образователната мобилност със 150 произволно избрани граждани от всички 27 държави членки, проведен в продължение на три уикенда през март и април 2023 г.; към настоящото предложение е приложен граждански доклад, съдържащ препоръки, обсъждания и разисквания от гражданския панел по въпросите на образователната мобилност;
- серия от групови дискусии с учаци, персонал, съответни заинтересовани страни и експерти в тази област;
- серия от целеви консултации със заинтересовани страни, включително в рамките на мащабни прояви; и
- различни заседания на ръководните групи, срещи на експертните групи и изслушвания със социалните партньори.

Предложението се основава и на проучване, проведено от RPMI Group през 2023 г., озаглавено „Подкрепа за образователната мобилност: напредък, пречки и бъдещи действия“⁴¹, което включва преглед на основните събития след препоръката на Съвета от 2011 г. и тенденциите в образователната мобилност.

- **Оценка на въздействието**

Предвид факта, че предложените дейности допълват инициативите на държавите членки и че имат доброволен характер, както и с оглед на обхвата на очакваното въздействие, не беше извършена оценка на въздействието. Предложението бе изготвено

⁴¹ Платформа за публикации на ЕС, връзка: <https://op.europa.eu>

въз основа на предишни проучвания⁴², консултации с държавите членки, целеви консултации и обществената консултация.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Не е приложимо.

- **Основни права**

Предложената препоръка на Съвета е съобразена с основните права и с принципите, утвърдени в Хартата на основните права на Европейския съюз, в която се признава, че солидарността е една от универсалните ценности, на които се основава ЕС. По-конкретно, в настоящото предложение са изцяло отчетени:

- член 8 (право на защита на личните данни);
- член 13 (академична свобода);
- член 14 (право на образование);
- член 21 (право на недискриминация);
- член 24 (права на детето);
- член 26 (интеграция на хората с увреждания).

Мерките ще бъдат изпълнени в съответствие със законодателството на ЕС в областта на защитата на личните данни, по-специално Регламент (ЕС) 2016/679⁴³ на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни (Общ регламент относно защитата на данните).

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

За настоящата инициатива няма да са необходими допълнителни средства от бюджета на ЕС.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

В подкрепа на изпълнението Комисията ще направи преглед на националните планове за действие, които ще бъдат разработени от държавите членки за периода 2025—2030 г., а през 2026 г. ще изготви обзорец доклад.

Комисията възнамерява да докладва за изпълнението на настоящата препоръка в контекста на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на

⁴² Пълният списък на референтните документи може да бъде намерен в работния документ на службите на Комисията.

⁴³ *ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1—88.*

образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

Не е приложимо.

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

Предложението за политика предоставя всеобхватна рамка за укрепване на благоприятстващите условия за образователната мобилност, справяне с предизвикателствата и предоставяне на стимули. То има за цел да превърне образователната мобилност в неразделна част от всички възможности за образование и обучение, да засили изучаването на езици и да допринесе за автоматично признаване в рамките на ЕС на резултатите от периоди на учене в чужбина. То също така има за цел да направи образователната мобилност по-приобщаваща и достъпна, като в него държавите членки се приканват да предприемат по-нататъшни действия за предоставяне на насоки, подходящо финансиране и друга подкрепа за хората с по-малко възможности. Предложението също така има за цел да направи образователната мобилност по-устойчива от екологична гледна точка, да се възползва от цифровите технологии за улесняването ѝ и да популяризира ценностите на ЕС. Предложението има за цел също така да улесни засиленото сътрудничество с ключови трети държави, както е предвидено в инициативата „Партньорства в подкрепа на талантите“, като популяризира ЕС като привлекателна дестинация за таланти от трети държави за учене, образование и обучение, и като подобри справедливото и прозрачно признаване на квалификациите от трети държави, както и на частичните и придобитите по-рано знания.

Придружаващият работен документ на службите на Комисията съдържа описание на нови научни доказателства, както и резултатите от различни консултации в подкрепа на предложената препоръка.

Предложение за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

„Европа в движение“ — възможности за образователна мобилност за всеки

(текст от значение за ЕИП)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално членове 165 и 166 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) В Декларацията от Рим от 25 март 2017 г. лидерите на ЕС обещаха да работят за постигане на Съюз, в който младите хора получават най-доброто образование и обучение и могат да учат и да намират работа навсякъде на континента.
- (2) Образователната мобилност се доказва като много полезна за учащите, що се отнася до придобиването на компетентностите⁴⁴, необходими за личностното, образователното и професионалното развитие. Трансграничният учебен опит повишава межкултурното разбирателство и спомага за развитието на обща европейска идентичност. Освен това организирането на образователна мобилност — както входяща, така и изходяща — е мощен стимул за институциите за образование и обучение и за доставчиците на неформално и информално учене да повишат качеството на предлаганото учене.
- (3) Образователната мобилност е важна, за да се подпомогне преодоляването на недостига на умения в ЕС, по-специално на тези, които са необходими за постигане на екологичния и цифровия преход и за прехода на учащите към пазара на труда. Ученето в процеса на работа, включително периодите на учене в друга държава, носи ползи за придобиването на умения и пригодността за заетост. Образователната мобилност може също така да улесни интеграцията на граждани на трети държави на пазара на труда в ЕС.
- (4) Предоставянето на възможности за образователна мобилност за всеки е от съществено значение за изграждането на европейското пространство за

⁴⁴ Съгласно препоръката на Съвета от 22 май 2018 г. относно ключовите компетентности за учене през целия живот (ОВ С 189, 4.6.2018 г., стр. 1—13) компетентностите се определят като съчетание от знания, умения и нагласи.

образование. В съобщението на Комисията от 30 септември 2020 г. относно постигането на европейското пространство за образование до 2025 г.⁴⁵ беше обявено, че ще бъде актуализирана рамката за образователната мобилност — препоръката на Съвета от 2011 г. „Младежта в движение — насърчаване на мобилността с учебна цел на младите хора“⁴⁶, и ще бъде разработена политическа рамка за образователната мобилност на учителите, за да се даде възможност на повече учаци и учители да се възползват от мобилността. С настоящата препоръка се актуализира препоръката на Съвета от 2011 г. с цел да се укрепят нейните разпоредби, да се разширят възможностите за образователна мобилност — от младите хора към учащите на всякаква възраст и персонала — и да се обърне внимание на новите модели на учене, включително комбинираното обучение.

- (5) Един от стратегическите приоритети на резолюцията на Съвета от 18 февруари 2021 г. относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.)⁴⁷ е превръщането на ученето през целия живот и мобилността в реалност за всички. В резолюцията на Съвета от 16 май 2023 г. относно Европейското пространство за образование: поглед към 2025 г. и след това⁴⁸ се набляга на факта, че установяването и премахването на оставащите пречки пред образователната и преподавателската мобилност, като същевременно се насърчава приобщаващата, устойчива и балансирана мобилност, са от ключово значение за цялостното изграждане на европейско пространство за образование.
- (6) Данните, събрани от Европейския център за развитие на професионалното обучение (Cedefop), показват, че държавите трябва да увеличат усилията си за подобряване на средните си резултати при предоставянето на всеобхватна подкрепа за мобилността на учащите в областта на професионалното образование и обучение (ПОО), по-специално за чираците. Анализът на националните планове за изпълнение⁴⁹ на препоръката на Съвета от 24 ноември 2020 г. относно ПОО за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост⁵⁰ показва, че едва около половината от държавите членки са дали приоритет на мерките за повишаване на мобилността в ПОО.
- (7) Анализът⁵¹ на изпълнението на препоръката на Съвета от 15 март 2018 г. относно Европейска рамка за качествено и ефективно чиракуване⁵² и данните на

⁴⁵ [COM\(2020\) 625 final](#).

⁴⁶ ОВ С 199, 7.7.2011 г., стр. 1.

⁴⁷ ОВ С 66, 26.2.2021 г., стр. 1—21.

⁴⁸ ОВ С 185, 26.5.2023 г., стр. 5.

⁴⁹ Briefing note — Working together towards attractive, inclusive, innovative, agile and flexible VET (Информационна бележка — Да работим заедно за привлекателно, приобщаващо, иновативно, гъвкаво и приспособимо ПОО); Cedefop. Връзка: <https://www.cedefop.europa.eu/bg/publications/9180>

⁵⁰ ОВ С 417, 2.12.2020 г., стр. 1.

⁵¹ Връзка: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&furtherNews=yes&langId=en&newsId=10070>

⁵² ОВ С 153, 2.5.2018 г., стр. 1.

Cedefop⁵³ предполага, че мобилността на чираците все още не е развита достатъчно и е необходимо да се направи повече, за да могат те да участват в обмена в рамките на мобилността.

- (8) В заключенията на Съвета от 5 април 2022 г. относно повишаването на мобилността на учителите и обучителите⁵⁴ се призовава за насърчаване и разширяване на мобилността, за да може тя да се превърне в обичайна практика в тяхното обучение и професионално развитие.
- (9) Анализът на изпълнението на Стратегията на ЕС за младежта⁵⁵ показва, че са необходими повече усилия, за да се осигури възможност за ефективен достъп на всички млади хора и младежки работници до възможностите за мобилност. Това включва доброволчеството в сектора на гражданското общество и по-нататъшната работа по ефективни системи за валидиране на компетентностите, придобити чрез мобилност с цел неформално и информалното учене, в съответствие с препоръката на Съвета от 5 април 2022 г. относно мобилността на младите доброволци в Европейския съюз⁵⁶.
- (10) Липсата на чуждоезикови умения продължава да бъде една от основните пречки пред използването на образователната мобилност, обучението и работата в чужбина и пълноценното откриване на културното многообразие на Европа. В същото време някои курсове, предлагани на чужд език, могат да насърчат учащи от друга държава да се включат в образователната мобилност.
- (11) В доклада относно изпълнението на препоръката на Съвета относно автоматичното признаване на квалификациите и на резултатите от периоди на учене в чужбина⁵⁷, както и в съответните заключения на Съвета⁵⁸ се подчертава, че са необходими значителни допълнителни усилия, за да стане автоматичното признаване реалност в ЕС. В областта на висшето образование бяха постигнати значителни подобрения по отношение на разбирането на концепцията за автоматично признаване сред националните органи. Въпреки това оставащите несъответствия и липсата на прозрачност са важен фактор, който възпира студентите да участват в дейности за мобилност.
- (12) Насърчаването на образователната мобилност с трети държави може да направи европейските образователни системи по-привлекателни за останалата част от света и да привлече таланти в техните образователни институции. Международното сътрудничество в образованието и обучението, включително образователната мобилност, е от съществено значение за постигането на геополитическите приоритети на ЕС, по-специално стратегията за Global Gateway, и целите за устойчиво развитие до 2030 г.

⁵³ Стимулиращи и възпрепятстващи фактори за трансграничната дългосрочна мобилност на чираците: данни от изследвания на национално равнище и равнище проекти. Връзка: https://www.cedefop.europa.eu/files/2021-10/3089_en.pdf

⁵⁴ ОВ С 167, 21.4.2022 г., стр. 2.

⁵⁵ Работен документ на службите на Комисията, придружаващ доклада на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно изпълнението на Стратегията на ЕС за младежта (за периода 2019—2021 г.).

⁵⁶ ОВ С 157, 11.4.2022 г., стр. 1-9.

⁵⁷ [COM/2023/91 final](#)

⁵⁸ [ОВ С 185, 26.5.2023 г., стр. 44—50.](#)

- (13) Ползите от насърчаването на достъпа до образователна мобилност за хората с по-малко възможности са особено важни и тази цел за постигане на приобщаване е в основата на програмата „Еразъм+“ за периода 2021—2027 г. От решаващо значение е тази цел да обхване и другите схеми за образователна мобилност в целия ЕС.
- (14) Инициативата за мрежи от европейски университети е насочена към постигането на 50 % мобилност сред участващите институции, като евентуалното разработване на съвместна европейска академична степен също така изисква мобилността да бъде включена в учебните програми. Увеличеният бюджет на програма „Еразъм+“ за периода 2021—2027 г. подпомага целта на ЕС да привлече повече студенти да участват в образователната мобилност поне веднъж по време на обучението си. Поради това е важно да се увеличи целта за 20 % образователна мобилност, която беше първоначално определена в контекста на процеса от Болоня през 2009 г. Разработените оттогава насам инструменти, заедно с мерките, предложени в настоящата препоръка, създават необходимите рамкови условия най-малко 25 % от завършилите висше образование да бъдат привлечени да участват в образователна мобилност.
- (15) През последното десетилетие моделите на учене се промениха, включително поради пандемията от COVID-19, което стимулира виртуалното и комбинираното обучение. Разширяването на възможностите за образователна мобилност за учащи, преподаватели и персонал във всички сектори на образованието и обучението, младежта и спорта в среда на формално, неформално и информално учене доведе и до разработването на гъвкави формати за образователна мобилност.
- (16) Балансираната мобилност на изследователите, по-специално на изследователите в ранен етап на професионалното си развитие, следва да бъде допълнително подкрепена, за да се засили тяхното личностно и професионално развитие в полза на конкурентоспособността на системата за научни изследвания и иновации в Европа.
- (17) Настоящата препоръка има за цел да допринесе за изграждането на европейското пространство за образование до 2025 г. Визията за качество в образованието включва насърчаване на свобода както за учащите и преподавателите да бъдат мобилни, по-специално хората в неравностойно социално положение и хората с увреждания, така и за институциите свободно да се свързват помежду си в Европа и извън нея. Приобщаващите и справедливи системи за образование и обучение следва да подкрепят сплотените общества, както и да положат основите за активно гражданско участие и да подобрят пригодността за заетост. В препоръката държавите членки се приканват да създадат благоприятни условия за образователна мобилност, да премахнат пречките и да предоставят стимули, съобразени със специфичните нужди на учащите, преподавателите и персонала в различните сектори.
- (18) Настоящата препоръка има за цел също така да улесни по-тесното сътрудничество с ключови трети държави, както е предвидено в инициативата „Партньорства в подкрепа на талантите“, като популяризира ЕС като привлекателна дестинация за талантиливи хора от трети държави за учене, образование и обучение.

- (19) Настоящата препоръка има за цел да припомни съществуващите полезни взаимодействия и допълняемост между програмите на ЕС, насочени към образователната мобилност, като например „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност, и други инструменти за финансиране на европейско, международно, национално и регионално равнище, като например фондовете по линия на политиката на сближаване, по-специално Европейския фонд за регионално развитие и Европейския социален фонд плюс с неговата инициатива ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve — стреми се, учи, овладей, постигай).
- (20) Настоящата препоръка също така има за цел да даде тласък на образователната мобилност за преподавателите и чираците чрез специални рамки на политиката, посочени в приложенията. Училищата са изправени пред недостиг на учители, а образователната мобилност следва да увеличи привлекателността на професията. Учителите, които са участвали в мобилност, могат да се превърнат в модели за подражание за учащите и могат да спомогнат за насърчаване на транснационалното и международното сътрудничество. В заключенията на Съвета относно повишаването на мобилността на учителите и обучителите в рамките на тяхното първоначално и продължаващо образование и обучение се подчертава положителното въздействие на образователната мобилност в чужбина върху професионалното развитие на учителите, както и върху образователните системи, като същевременно се посочват пречките пред мобилността. Чираците също са изправени пред набор от специфични пречки, свързани със специфичните характеристики на ученето в процеса на работа. Тяхната мобилност следва да спомогне за преодоляване на недостига на умения, за подкрепа на екологичния и цифровия преход и за повишаване на пригодността за заетост, по-специално на младите хора.

ПРИЗНАВА, ЧЕ:

- (21) За целите на настоящата препоръка се използва определението за „образователна мобилност“, установено в Регламент (ЕС) 2021/817 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на „Еразъм+“. Това означава физическо преместване в държава, различна от държавата на пребиваване, с цел учебна дейност, обучение или неформално или информално учене. Настоящата препоръка обхваща както образователната мобилност в рамките на ЕС, така и международната мобилност с учебна цел към и от ЕС.
- (22) Образователната мобилност съгласно настоящата препоръка обхваща учащите и персонала във всички сектори на ученето през целия живот, включително училищното и висшето образование, професионалното образование и обучение, ученето за възрастни, а също и образователната мобилност на младите хора, младежките работници и персонала както в областта на образованието и грижите в ранна детска възраст, така и в областта на спорта. Тя обхваща всички видове образователна мобилност, включително краткосрочна мобилност, групова мобилност, смесена мобилност, мобилност за придобиване на кредити и мобилност за завършване на степен.
- (23) Що се отнася до целта, свързана с образователната мобилност във висшето образование, обхванатите действия за мобилност включват изходяща мобилност с продължителност най-малко 2 месеца, в т.ч. стажове и мобилност по време на обучение, и по-кратка мобилност, състояща се от най-малко 3 кредита по

Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS). Тази мобилност може да бъде изцяло физическа или смесена, състояща се както от виртуален, така и от физически компонент. Целта се изчислява на равнище дипломирани лица, за дипломираните лица, които са участвали в образователна мобилност поне веднъж по време на обучението си.

- (24) В отговор на призивите⁵⁹ за по-амбициозна цел от настоящата цел от 8 % за образователна мобилност в чужбина за учащите в ПОО, в настоящата препоръка се предлага целта за участие на учащите в ПОО, включително чираците, да се увеличи на 15 % до 2030 г. Целта за ПОО се основава на показателя, определен в заключенията на Съвета относно критерий за мобилността с учебна цел (2011/С 372/08)⁶⁰ и препоръката на Съвета относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост. Тя се измерва като дял на учащите и чираците, записани в професионални програми за горния курс на средното образование и след завършено средно образование, които са участвали в период на мобилност в чужбина по време на обучението си. Тя включва участници в гъвкави възможности за мобилност, като например по програма „Еразъм+“ (например краткосрочна мобилност, групова мобилност, смесена мобилност, мобилност, свързана с участие в конкурси за умения).
- (25) Съгласно Регламент (ЕС) 2021/817 „хора с по-малко възможности“ означава лица, които срещат трудности, които им пречат да имат ефективен достъп до възможности за образователна мобилност поради причини от икономическо, социално, културно, географско или здравословно естество или свързани с мигрантския им произход, или увреждания и образователни затруднения, или поради всякакви други причини, включително такива, които могат да доведат до дискриминация съгласно член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (26) За целите на настоящата препоръка и в съответствие с насоките за изпълнение на стратегията за приобщаване и многообразие на „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност⁶¹, пречките пред образователната мобилност включват увреждания, здравни проблеми, пречки, свързани със системите за образование и обучение, културни различия, социални пречки, икономически пречки, пречки, свързани с дискриминация, и географски пречки.

ПРИЗНАВА НАМЕРЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА ДА ДОРАЗВИЕ СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ ИНИЦИАТИВИ В ПОДКРЕПА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА И ДА УКРЕПИ ИНФОРМАЦИОННАТА БАЗА ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА МОБИЛНОСТ ЧРЕЗ:

⁵⁹ Включително резолюцията на Европейския парламент относно препоръката на Съвета относно ПОО за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост.

⁶⁰ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_2011.372.01.0031.01.ENG&toc=OJ:C:2011:372:TOC

⁶¹ Насоки за изпълнение на Стратегията за приобщаване и многообразие в рамките на програма „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност, на адрес: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy>

- (27) Разработване на насоки за изготвянето на плановете за действие, посочени в точка 12 от настоящата препоръка, както и изготвяне на обобщаващ доклад за тези планове в подкрепа на възможностите за партньорско учене и обмяна на добри практики.
- (28) Осигуряване на по-нататъшна подкрепа за изпълнението на настоящата препоръка, като се използват за основа сътрудничеството и съвместното създаване на експертните групи в рамките на управлението на европейското пространство за образование.
- (29) Насърчаване и подпомагане на участието на младите хора в разработването и прилагането на стратегии и програми за образователна мобилност на национално, местно и европейско равнище.
- (30) По-нататъшно разработване, насърчаване и предоставяне на подкрепа чрез програмите „Еразъм+“ и „Европейски корпус за солидарност“ за използването на инструментите на ЕС, които подпомагат осъществяването на периоди на учене в чужбина, като инициативата за европейска студентска карта, онлайн услугата за езикова подкрепа, Европейската платформа за училищно образование, Европейския младежки портал, Общото онлайн обучение, Youthpass и Европас.
- (31) По-нататъшно разработване, насърчаване и предоставяне на подкрепа чрез програмата „Еразъм+“ за използването на инструментите на ЕС, които подпомагат прозрачността и валидирането на резултатите и удостоверенията от периоди на учене в чужбина, по-специално Youthpass и платформата „Европас“/мобилност „Европас“, включително чрез семантична оперативна съвместимост посредством европейския модел на обучението и европейските цифрови удостоверения за учене.
- (32) По-нататъшно развитие и предоставяне на подкрепа за алиансите на европейските университети, включително чрез програмата „Еразъм+“ и подкрепа по линия на политиката, като им се дава възможност да реализират пълния си потенциал и да действат като модели за подражание за сектора на висшето образование чрез насърчаване на безпроблемната и вписваща се мобилност в европейските междууниверситетски кампуси, насърчаване на използването на микроудостоверения и създаване на условия за евентуална съвместна европейска академична степен.
- (33) Предоставяне на допълнителна подкрепа от програмата „Еразъм+“ чрез насърчаване на сътрудничеството и взаимното обучение между държавите членки за гарантиране на автоматичното признаване на квалификациите и резултатите от периоди на учене в чужбина, провеждани в секторите на образованието и обучението на всички равнища, включително за виртуално и комбинирано обучение.
- (34) Продължаване на подкрепата на държавите членки за всеобхватен подход към преподаването и изучаването на езици, по-специално чрез дейности за партньорско учене, насърчаване на инициативи и прояви като Европейския ден на езиците и сътрудничество със заинтересованите страни и международните

организации като Съвета на Европа и ОИСР за разработване на иновативни инструменти за изучаване на езици.

- (35) Насърчаване на изграждането на полезни взаимодействия и взаимно допълване между програмите на ЕС, насочени към образователната мобилност, като „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност, и другите инструменти за финансиране на европейско, международно, национално и регионално равнище, като например фондовете по линия на политиката на сближаване, по-специално програмите по Европейския социален фонд плюс и Европейския фонд за регионално развитие, за да се увеличи максимално въздействието на действията, с които се насърчават възможностите за образователна мобилност, включително чрез подкрепа за прилагането на инструменти и стратегии за увеличаване на участието на хората с по-малко възможности.
- (36) Предоставяне на помощ на държавите членки да реформират и подобрят системите за образователна мобилност на национално и многонационално равнище.
- (37) Картографиране на областите на интервенция на съществуващите инструменти за финансиране на европейско, международно, национално или регионално равнище, за да се повиши осведомеността за техните потенциални действия и добри практики в подкрепа на образователната мобилност и да се насърчи ефективен подход на взаимодействие между съответните заинтересовани страни.
- (38) Работа с държавите членки и съответните заинтересовани страни за по-нататъшно подобряване на качеството и наличността на данните и разработване на методики на равнището на ЕС за събиране и анализ на данни, включително проучвания, например Европейското проучване за проследяване на дипломираните лица, относно образователната мобилност във всички сектори на образованието и обучението и младежта, които също може да имат отношение към приобщаването и териториалното многообразие, при пълно спазване на законодателството на ЕС за защита на данните.
- (39) Обновяване на Индекса на мобилността в тясно сътрудничество с експерти от държавите членки с цел проследяване на изпълнението на настоящата препоръка и разширяване на обхвата ѝ, така че да обхване всички сектори на образованието и обучението и младежта.

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА И ПРЕПОРЪЧВА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

В съответствие с характеристиките на националното училищно образование, професионално образование и обучение, системи за висше образование и образование и обучение на възрастни и сектори на младежта и спорта:

- а) да насърчават безпроблемното движение на учащите, преподавателите и персонала в рамките на европейското пространство за образование с цел да подпомагат развитието на техните умения във всички области, по-специално тези компетентности, които са от съществено значение за екологичния и цифровия преход, изграждането на доверие и разбирателство между системите за образование и обучение, секторите на младежта и спорта и насърчаването на активното гражданство;

- б) да работят за схеми за образователна мобилност, които да са приобщаващи, екологично устойчиви, да се възползват от употребата на цифрови технологии и да насърчават общите ценности на ЕС;
 - в) да определят и да работят за постигането на нови цели на равнището на ЕС до 2030 г.:
 - във висшето образование делът на дипломираните лица, които участват в образователна мобилност, следва да бъде най-малко 25 %;
 - в професионалното образование и обучение делът на учащите в професионалното образование и обучение, които се възползват от образователна мобилност, следва да бъде най-малко 15 %;
 - във всички системи на образование и обучение, младежта и спорта хората с по-малко възможности следва да представляват най-малко 20 % от всички учащи, които се възползват от образователна мобилност в чужбина;
 - г) да установят структурно сътрудничество със заинтересованите страни в областта на образователната мобилност с оглед на изпълнението на настоящата препоръка.
- (1) Да предоставят системни възможности за образователна мобилност, като:
- а) превърнат образователната мобилност в чужбина в стандартна и неразделна част от училищното образование, професионалното образование и обучение и чиракуването, системите за висше образование и за образование и обучение на възрастни посредством включване на възможността за периоди на образователна мобилност в чужбина във всички учебни програми за образование и обучение чрез гъвкави варианти за мобилност, избираеми курсове и други възможности;
 - б) подкрепят доставчиците на образование и обучение при разработването и осъществяването на все по-голям дял трансгранични съвместни дейности, включително съвместни програми, водещи до съвместни академични степени, чрез оптимално използване на европейските инициативи, по-специално алиансите на европейските университети, центровете за високи постижения в областта на професионалното образование, националните екипи за професионално образование и обучение, алиансите за иновации и академичните за учители по програмата „Еразъм+“; използват за основа опита на алиансите на европейските университети, чиято цел е постигането на 50 % мобилност на студентите с възможности за физическа, виртуална и смесена мобилност;
 - в) насърчават и включват входящата и изходящата образователна мобилност в неформалното и информалното учене, младежката работа и доброволческата дейност като ценни и жизнеспособни възможности за мобилност за всички учащи и персонал, включително чрез повишаване на осведомеността, мерки за популяризиране и друга подкрепа за доставчиците на неформално и информално учене, местните и

регионалните органи, младежките центрове и организациите на гражданското общество;

- г) подкрепят прилагането на критерии за качество за подготовката, изпълнението и последващите действия във връзка с дейностите за образователна мобилност, включително чрез използване на стандартите за качество, разработени в рамките на програмата „Еразъм+“, програмата „Европейски корпус за солидарност“ и други схеми за образователна мобилност, и чрез поставяне на акцент върху достъпността и приобщаващия характер на тези дейности;
- д) обезпечават сътрудничеството между органите, които управляват и прилагат инструментите за финансиране на европейско, международно, национално или регионално равнище, за да се гарантира наличието на координирани дейности, които подкрепят и насърчават образователната мобилност, като същевременно се избягва припокриване и се увеличава максимално въздействието на ресурсите.

(2) Да подобряват изучаването на езици, като:

- а) засилят изучаването на езици на всички етапи на образованието и обучението и в системите за младежта и спорта, включително чрез изпълнение на част от учебните програми на други езици на ЕС, различни от националния(те) език(ци), за да се стимулират варианти и възможности за образователна мобилност;
- б) улесняват достъпа до езиково образование и учене, включително за възрастните, за да се подобрят многоезиковите компетентности и да се даде възможност на гражданите да се възползват в пълна степен от образователната мобилност, европейското пространство за образование и възможностите за заетост.

(3) Да подкрепят участието в дейности за образователна мобилност, като:

- а) изграждат култура на образователна мобилност през целия живот на всички етапи от училищното образование до образованието за възрастни и във всички учебни среди, включително чрез разработване на различни формати и дейности за мобилност, подпомагане на изпращащите и приемащите организации при изпълнението на тяхната стратегия за интернационализация, повишаване на привлекателността на образователните институции при приемането на участващи в мобилност учащи и насърчаване на мрежите от бивши участници да развият и популяризират учебния опит на местно равнище;
- б) насърчават сътрудничеството между регионалните и местните органи, доставчиците на образование и обучение, организациите на гражданското общество, неправителствените организации и частните структури с цел насърчаване и подпомагане на изходящата образователна мобилност, включително за хората с по-малко възможности, и създаване на гостоприемна среда за чуждестранните участници във входяща образователна мобилност;

- в) насърчават органите и организациите, които управляват схеми за мобилност в качеството си както на изпращащи, така и на приемащи структури, да намалят административната тежест за организациите и участниците и да предоставят ясни насоки по време на целия процес на кандидатстване;
 - г) подкрепят гъвкави формати за образователна мобилност, които могат да разширят кръга от участници и да служат като трамплин към по-дълги периоди на мобилност, включително дейности за групова мобилност, краткосрочна мобилност и комбинирани интензивни програми, както и всякакъв друг учебен опит, в резултат на който може да се придобият микроквалификации, в съответствие с европейския подход към микроудостоверенията с цел стимулиране на ученето през целия живот и пригодността за заетост;
 - д) ценят работата на персонала, който подготвя и изпълнява проектите и дейностите за образователна мобилност, чрез превръщането ѝ в неразделна и официално призната част от професията на персонала в областта на образованието и обучението и младежките работници, по-специално по отношение на квотите за работното време и формалните изисквания за израстване на кариерата, и признаването на ролята на мобилността на персонала при подготовката, насърчаването и след това подпомагането на мобилността на учащите.
- (4) Да предоставят информация за образователната мобилност, като:
- а) въведат организатори на образователна мобилност — координатори, звена за контакт, посланици или специализирани информационни центрове за образователна мобилност — на регионално или местно равнище, които да споделят своя експертен опит с регионалните и местните доставчици на образование и обучение, организациите на гражданското общество и частните структури, като подкрепят участието в дейности за образователна мобилност и като насърчават тези координатори да работят в мрежа на национално равнище и на равнището на ЕС;
 - б) предлагат на учащите целенасочена информация относно възможностите за образователна мобилност в целия цикъл на учене през целия живот, включително в училищата и младежките центрове, сред доставчиците на професионално образование и обучение и на образование и обучение за възрастни, доставчиците на младежка работа и доброволчески дейности, висшите училища и работодателите, чрез използване на организаторите на образователна мобилност и интегриране на информацията за възможностите за образователна мобилност в обучението и професионалното ориентиране;
 - в) популяризират ползите от периодите на мобилност в чужбина и предоставят консултации, препоръки и наставничество, по-специално на учащите с по-малко възможности, включително чрез оптимално използване на приложението „Еразъм+“;

- г) насърчават приемащите организации да осигурят безпроблемно приемане на пристигащите учаци, включително чрез наличието на информация и подходящи материали;
 - д) създават връзка между образователната мобилност и трудовата мобилност чрез свързване на организаторите на образователна мобилност с консултантите по мобилността на Европейската мрежа за сътрудничество между службите по заетостта (EURES);
 - е) предоставят информация за условията на живот и труд в приемащите държави чрез използване на наличната информация на Европейския портал за професионална мобилност относно условията на живот и труд във всички държави членки и държави от ЕАСТ, както и специалния раздел на Къта за обучение на ЕС, включително чрез свързване на тази информация с националните портали за образователна мобилност.
- (5) Да подкрепят прозрачността и признаването на резултатите от обучението, като:
- а) стимулират автоматичното признаване на резултатите от периоди на учене в чужбина в секторите на образованието и обучението на всички равнища, включително за виртуалното и комбинираното обучение, чрез предоставяне на насоки и обучение за доставчиците на образование и обучение и осигуряване на последователност при вземането на решения относно признаването;
 - б) гарантират пълното автоматично признаване на квалификациите и резултатите от периоди на учене в чужбина във висшето образование чрез пълноценно използване на наличните схеми и инструменти, включително като осигурят чрез външна система за осигуряване на качеството пълното прилагане на ECTS в съответствие с нейното Ръководство на потребителя от 2015 г., с акцент върху резултатите от обучението;
 - в) насърчават институциите за образование и обучение да водят регистър на решенията относно признаването на резултатите от обучението, за да се гарантират последователност и прозрачност на процеса на вземане на решения във времето и между различните организационни структури на институциите, както и разбиране на концепцията и определението за автоматично признаване;
 - г) подкрепят пълното признаване на компетентностите, придобити чрез образователна мобилност в рамките на неформалното и информалното учене, младежката работа и доброволческата дейност, чрез насърчаване на сътрудничеството по отношение на механизмите за валидиране между съответните органи в различните сектори на образованието и обучението, доставчиците на неформално учене и организациите на гражданското общество, така че резултатите от неформалното и информалното учене да могат да се използват по-лесно във формалното образование и на пазара на труда;
 - д) подкрепят доставчиците на образование и обучение и организаторите на дейности за образователна мобилност на младите хора, младежката

работа и доброволчеството при системното използване на рамките и инструментите на ЕС, включително Европас, Европейската многоезична класификация на уменията, компетентностите, квалификациите и професиите, европейските цифрови удостоверения за учене, Европейската квалификационна рамка, мобилност „Европас“ и Youthpass, и/или националните рамки в подкрепа на установяването, документирането, оценката и, когато е целесъобразно, сертифицирането на компетентностите, развити чрез образователна мобилност;

- е) предприемат стъпки за ратифициране на Глобалната конвенция на ЮНЕСКО за признаване на квалификациите, отнасящи се до висшето образование, с цел подобряване на справедливото и прозрачно признаване на квалификациите от трети държави, както и на частичните и придобитите по-рано знания; предоставят публичен достъп до информацията относно процедурите за признаване на квалификации от трети държави и съпоставимостта им с националните квалификации;
- ж) използват сътрудничеството в областта на политиката, по-специално глобалния политически диалог на процеса от Болоня, и сътрудничеството между органите по признаване и агенциите за осигуряване на качеството за развиване на капацитет във висшите училища на трети държави и съгласуване на процесите за осигуряване на качеството, за да се увеличат максимално резултатите от обучението при мобилност на студентите от трети държави и да се гарантира пълното признаване на периода на мобилност към студентската степен в държавата по произход.

(6) Да подпомагат прехода към пазара на труда и трудовата мобилност, като:

- а) улесняват прехода от образователна мобилност към трудова мобилност чрез подпомагане на достъпа на учащите, участващи в мобилност, а също и учители, обучители, други преподаватели и младежки работници, до подкрепата за търсещите работа лица, предоставяна от публичните служби по заетостта и от EURES;
- б) подпомагат учащите, включително наскоро дипломираните се лица чрез програма „Еразъм+“, да участват в стажове в чужбина, за да развият своите предприемачески, иновативни, творчески и межкултурни умения;
- в) насърчават съответните организации да приемат стажанти от чужбина, включително чрез инвестиции, повишаване на осведомеността и достъпна информация.

(7) Да направят образователната мобилност по-приобщаваща и достъпна, като:

- а) определят цели за приобщаване на национално или регионално равнище по отношение на образователната мобилност, които биха допринесли за постигането на целта за приобщаване на равнището на ЕС, определена в буква в), и като разработят специални мерки в подкрепа на мобилността на хората с по-малко възможности;

- б) гарантират, че образователната мобилност е достъпна за хората с увреждания чрез премахване на пречките и удовлетворяване на техните нужди от ранните етапи на структуриране на учебната дейност;
 - в) предоставят необходимото равнище на подкрепа, така че образователната мобилност да е достъпна за хората с по-малко възможности, както и подкрепа за организациите, приемащи такива хора, включително чрез осигуряване на подходящо финансиране на национално или регионално равнище и чрез насърчаване на полезните взаимодействия между различните европейски, международни, национални и регионални инструменти за финансиране;
 - г) предоставят точна и навременна информация относно наличното финансиране за образователна мобилност, графика на плащанията и друга налична подкрепа за учащите;
 - д) насърчават пълните или частичните авансови плащания на безвъзмездни средства и осигуряват възможност за преносимост на безвъзмездните средства и заемите. В съответствие с националното право насърчават освобождаването на тези безвъзмездни средства от всякакви данъци и социални плащания, като безвъзмездните средства, отпускани от публични или частни правни субекти, следва да бъдат третираны по същия начин; и информират участниците в мобилност относно процедурните изисквания по отношение на данъчното облагане на доходите;
 - е) улесняват образователната мобилност в чужбина чрез преодоляване на недостига на жилища за студенти за участващите в мобилност учащи заедно със съответните национални и местни органи;
 - ж) осигуряват в съответствие със законодателството на ЕС и националното законодателство подходяща защита на участниците в мобилност, включително чираци, стажанти, млади изследователи и младежки работници, по-специално ненавършили пълнолетие лица, по отношение на застраховането, трудовите стандарти, изискванията за здравословни и безопасни условия на труд, данъчното облагане, социалното осигуряване, включително достъпа до здравеопазване, и когато е уместно, възможността за натрупване на пенсионни права.
- (8) Да повишат екологичната устойчивост на образователната мобилност, като:
- а) когато е целесъобразно, превърнат в неразделна част от образователната мобилност пътуванията с по-устойчиви транспортни средства от и до дестинациите на образователната мобилност и по време на периодите на мобилност, а също и като предоставят подходящо финансиране, както и насоки относно устойчивото пътуване;
 - б) помагат на доставчиците на образование и обучение и организациите на гражданското общество, които организират дейности за образователна мобилност, да интегрират практиките за устойчивост в ежедневните си дейности чрез обучение, насоки и обмен на добри практики;

- в) подпомагат доставчиците на образование и обучение при определянето на цели и механизми за мониторинг на организационно равнище с цел намаляване на емисиите на парникови газове от пътуванията в рамките на образователна мобилност.
- (9) Да използват цифровите технологии за улесняване на образователната мобилност, като:
- а) подкрепят разработването и използването на оперативно съвместими информационни системи, основани на общи европейски стандарти, така че учащите, преподавателите и персоналът в пълно съответствие с приложимото законодателство в областта на защитата на данните да управляват и регистрират дейностите в рамките на образователната мобилност, а организациите да предоставят информация относно възможностите за мобилност, да управляват мобилността, да подпомагат автоматичното признаване и да намаляват административната тежест, включително чрез пълноценно използване на елементите на инициативата за европейска студентска карта и на инструментите, предлагани от платформата Европас, наред с другото, чрез цифровизация на учебните удостоверения с инфраструктурата на европейските цифрови удостоверения за учене;
- б) допринасят за инициативи, които подкрепят мобилността на изследователите и предоставят подходящи информационни и помощни услуги, включително EURAXESS⁶² и предстоящата платформа за таланти на ЕНП⁶³;
- в) предоставят финансова подкрепа и подкрепа в областта на човешките ресурси на доставчиците на образование и обучение и организациите на гражданското общество, като им се дава възможност да създават и използват при необходимост цифрови инструменти на тяхното равнище и/или да използват съществуващите цифрови инструменти за допълване на физическата мобилност;
- г) подкрепят разработването на качествени формати за смесена и виртуална мобилност чрез адаптиране на съществуващите национални рамки с цел да се осигури възможност за допълнителни иновативни формати за мобилност, при които се използват цифрови технологии.
- (10) Да насърчават ценностите на ЕС чрез образователна мобилност, като:
- а) насърчават всички учащи, преподаватели и персонал да участват в живота на приемащите общности, включително в доброволческите дейности, по време на периода им на образователна мобилност в чужбина;

⁶² EURAXESS — Изследователи в движение представлява обслужване на едно гише за изследователи и новатори, които желаят да напреднат в кариерата и личностното си развитие, като се местят в други държави.

⁶³ Това действие, подкрепено по линия на програма „Хоризонт Европа“, има за цел да повиши оперативната съвместимост на професионалното развитие и пригодността за заетост на талантните в областта на научните изследвания и иновациите в различните сектори.

- б) обогатяват дейностите в рамките на образователната мобилност с обучение в областта на межкултурната осведоменост, гражданската ангажираност, цифровата и медийната грамотност, ценностите на ЕС и основните права;
 - в) предоставят на пристигащите учаци, преподаватели и персонал информация, свързана с местните условия, и създават гостоприемна култура чрез наставници и административна подкрепа;
 - г) гарантират, че участващите в мобилност студенти и персонал се радват на най-високо ниво на академична свобода; насърчават образователните институции, включително чрез осигуряване на качеството, да развиват култура на качество, при която се гарантира пълно спазване на принципите на академична почтеност и по време на периодите на мобилност.
- (11) Да популяризират ЕС като дестинация за учене, като:
- а) си сътрудничат тясно в рамките на подхода „Екип Европа“ за повишаване на привлекателността на ЕС като дестинация за учене, като се използва съществуващият набор от национални и регионални инициативи, например проекта „Образование в Европа“ във висшето образование;
 - б) улесняват образователната мобилност с други части на света, по-специално с държави с европейска перспектива, чрез по-тясно сътрудничество между техните съответни органи и институции за образование и обучение и тези в ЕС; Партньорствата в подкрепа на талантите могат да осигурят рамка за по-силни партньорства за сътрудничество с ключови трети държави в съответствие с взаимно договорени цели; това сътрудничество може да спомогне да се гарантира, че образователната мобилност косвено спомага за преодоляване на недостига на умения в трети държави и в ЕС, например чрез насочване на усилията към недостига на умения в секторите, засегнати от екологичния и цифровия преход, и чрез подобряване на пригодността за заетост на учащите;
 - в) подпомагат своевременното издаване на визи за дългосрочно пребиваване и разрешения за пребиваване на граждани на трети държави, които са избрани за възможност за учене в държава членка в съответствие с Директива (ЕС) 2016/801⁶⁴, или на визи за краткосрочно пребиваване в съответствие с Регламент (ЕО) № 810/2009⁶⁵ в зависимост от планираната продължителност на престоя в ЕС.
- (12) Да подпомагат изпълнението на настоящата препоръка, като:

⁶⁴ Директива (ЕС) 2016/801 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави с цел провеждане на научно изследване, следване, стаж, доброволческа дейност, програми за ученически обмен или образователни проекти и работа по програми „au pair“ (ОВ L 132, 21.5.2016 г., стр. 21.).

⁶⁵ Регламент (ЕО) № 810/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. за създаване на Визов кодекс на Общността (Визов кодекс) (ОВ L 243, 15.9.2009 г., стр. 1).

- а) разработят планове за действие за периода 2025—2030 г. на национално или регионално равнище до май 2025 г. в сътрудничество с всички съответни заинтересовани страни и уведомяват Комисията относно начините за изпълнение на настоящата препоръка в секторите на висшето образование, професионалното образование и обучение, училищното образование и образованието и обучението на възрастни, както и в системите за младежта и спорта, които са насочени както към изходящата, така и към входящата образователна мобилност;
- б) си сътрудничат пълноценно с Комисията по отношение на действията, които тя възнамерява да предприеме, както е обяснено в съображения 27—39.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател